TỦ SÁCH HƯỚNG NGHIỆP
NHẤT NGHỆ TINH

NGHỀ BIÊN KỊCH

KIM ĐỒNG

Kỹ năng cho nhân viên văn phòng và sinh viên:
http://vietnamlearning.vn

Mạng chia sẻ tri thức:
http://trithuccongdong.com

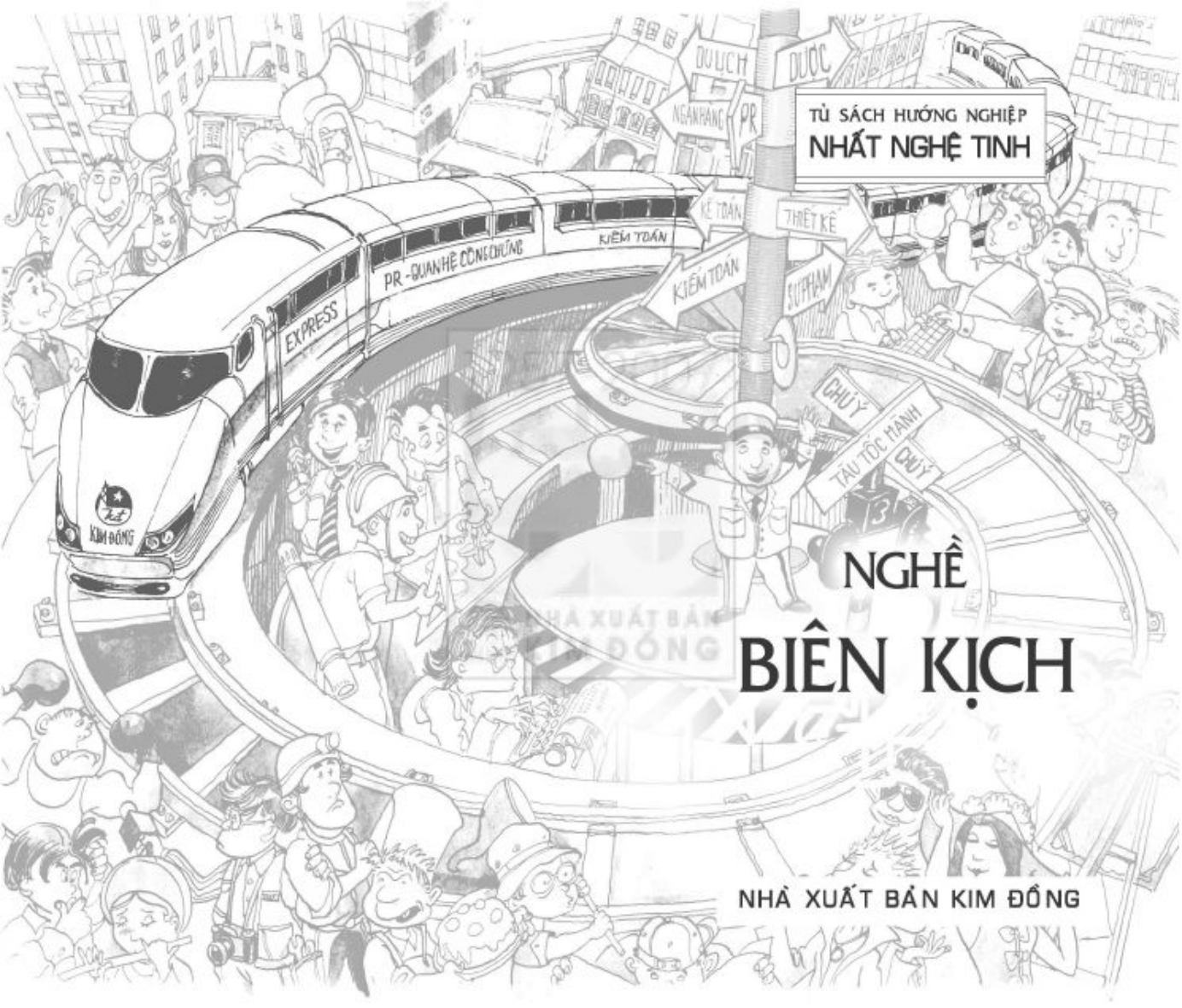
TỦ SÁCH HƯỚNG NGHIỆP
NHẤT NGHỆ TINH
NGHỀ
BIÊN KỊCH
NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG
DƯỢC
DU LỊCH
NGÂN HÀNG
PR
KẾ TOÁN
THIẾT KẾ
KIỂM TOÁN
SƯ PHẠM
CHÚ Ý
TÀU TỐC HÀNH
CHÚ Ý
EXPRESS
PR - QUAN HỆ CÔNG CHÚNG
KIỂM TOÁN
KIM ĐỒNG

NGHỀ BIÊN KỊCH

MỤC LỤC

◆ Lời ngỏ 5
Hàng ghế số 1 - Câu chuyện nghề biên kịch 9
Hàng ghế số 2 - Nghề biên kịch là gì? 13
Hàng ghế số 3 - Công việc của nhà biên kịch 18
Hàng ghế số 4 - Nhà biên kịch làm việc ở đâu? 30
Hàng ghế số 5 - Những điều có thể hấp dẫn bạn trong nghề biên kịch 33
Hàng ghế số 6 - Những phẩm chất giúp bạn thành công trong nghề biên kịch 37
Hàng ghế số 7 - Học để trở thành nhà biên kịch 45
Hàng ghế số 8 - Bạn quyết định 54
Hàng ghế số 9 - Bạn muốn biết 58
◆ Góc chia sẻ 59

Copyright © by Kim Dong Publishing House
Tác phẩm do Nhà xuất bản Kim Đồng giữ bản quyền

Nhất nghệ tinh...

Hàng năm, mỗi độ hè đến, lại có hàng triệu bạn đọc Kim Đồng đứng trước ngưỡng cửa các trường đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp với câu hỏi : Mình nên thi vào trường nào nhỉ ? Nên chọn ngành nghề nào cho phù hợp đây ?

Ngày nay, khi sự phát triển của xã hội kéo theo sự mở rộng và biến đổi của các ngành nghề, việc chọn nghề đang trở nên khó khăn hơn bao giờ hết. Các bạn trẻ không chỉ dựa vào sự tư vấn từ phía nhà trường, cha mẹ... mà còn cần một cẩm nang với những chỉ dẫn cơ bản, làm tiền đề cho sự lựa chọn chính xác. Với sự tham gia của các chuyên gia từng lĩnh vực, Tủ sách hướng nghiệp - nhất nghệ tinh của Nhà xuất bản Kim Đồng ra đời với mong muốn đáp ứng phần nào nhu cầu cấp thiết ấy.

Mỗi cuốn sách được kết cấu như một toa tàu, mỗi tàu là một nghề trong đoàn tàu, mỗi toa tàu là một nghề trong đoàn tàu hướng nghiệp song hành cùng bạn

trên hành trình vào tương lai. Ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, các bạn đã có thể chủ động tìm hiểu về các ngành nghề đa dạng, phong phú trong xã hội. Qua từng hàng ghế, bạn sẽ biết nghề đó là gì, làm việc ở đâu, cần những tố chất gì, đào tạo ra sao...

Ngoài ra, phần góc chia sẻ còn cung cấp những trao đổi, giải đáp cụ thể hơn về các ngành nghề, phương pháp hiệu quả để lựa chọn nghề nghiệp, cũng như những chia sẻ, nhận xét của chính các bạn...

Tất cả, dù là ai chăng nữa, cũng không bao giờ đưa ra được những chỉ dẫn, góp ý cụ thể cho từng trường hợp. Bởi vậy, khi xây dựng tủ sách này, chúng tôi chỉ có một mong ước là các bậc phụ huynh, các bạn học sinh, sinh viên có thể tìm kiếm ở nơi đây những thông tin có ích cho mình. Và nếu như những thông tin ấy thực sự có ích trong hành trang của các bạn trên đường đi tới thành công trong nghề nghiệp, thì đó chính là niềm vui lớn của chúng tôi.

Nhà xuất bản Kim Đồng xin chân thành cảm ơn sự ủng hộ và cộng tác nhiệt tâm của các vị cộng tác viên để bộ sách được ra mắt bạn đọc.

Nhà xuất bản Kim Đồng

Tôi nhận vai diễn vì hiếm khi gặp một kịch bản có thể khiến tôi cười và khóc như vậy. Nó biểu đạt bằng ngôn ngữ tình cảm thẳm sâu trong chính tôi...

Stephen Collins

Diễn viên người Mỹ

Năm 2007, một sự kiện khiến Hollywood - kinh đô điện ảnh thế giới chao đảo, hơn 263.000 người lập tức rơi vào cảnh không có việc làm. Đó là: Hiệp hội Biên kịch Hoa Kỳ đình công.

Âm thầm đứng sau thành công của những bộ phim, các nhà biên kịch thường ít được chú ý hơn so với đạo diễn hay diễn viên. Ít người trong số họ được công chúng "nhớ mặt, gọi tên". Nhưng không phải vì thế mà nhà biên kịch không đóng vai trò quyết định. Bởi không có kịch bản, sẽ không có bộ phim nào cả. Và một bộ phim hay, trước hết phải bắt nguồn từ một kịch bản hay.

Bạn yêu thích điện ảnh, văn học, và tự tin vào trí tưởng tượng phong phú, ngôn ngữ giàu hình ảnh, vào cái nhìn sắc sảo, đầy tính phát hiện của mình? Hãy bước lên khám phá *Toa tàu số 35*, toa tàu của những con người gắn bó với một nghề nghiệp không ồn ào, nhưng chính họ, lại góp phần tạo nên những tác phẩm điện ảnh bất hủ:

NGHỀ BIÊN KỊCH

HÀNG GHẾ SỐ 1

CÂU CHUYỆN NGHỀ BIÊN KỊCH

Khi những nhà biên kịch không làm việc

Oliver Stone, đạo diễn – nhà biên kịch nổi tiếng của nước Mỹ với những bộ phim về chiến tranh Việt Nam đang chuẩn bị cho bộ phim tiếp theo của mình về vụ thảm sát Mỹ Lai. Nhưng tháng 11 năm 2007, dự án của ông dù chỉ còn chờ bấm máy đã phải đình lại vì vào đúng khoảng thời gian đó, Hiệp hội Biên kịch Hoa Kỳ đình công.

Đạo diễn Oliver Stone

Các nhà biên kịch đình công

Nguyên nhân của cuộc đình công là sự bức xúc của giới biên kịch tại Hollywood về sự thiếu công bằng trong quyền lợi dành cho họ. Và khi những cuộc thương lượng với Liên hiệp các nhà sản xuất điện ảnh và truyền hình vẫn chưa đưa tới kết quả được mong đợi, tất cả các nhà biên kịch sẽ ngừng làm việc.

Dù đã được báo trước, sự kiện này vẫn khiến toàn thể Hollywood, hệ thống công nghiệp điện ảnh lớn nhất thế giới lao đao. Các hãng phim lớn đã đồng loạt đẩy nhanh dự án quan trọng nhất trong năm lên trước thời điểm đình công. Nhưng bao nhiêu đó vẫn không đủ để bù đắp những tổn thất mà họ phải chịu vì không chấp nhận những yêu cầu của giới biên kịch. Rất nhiều chương trình trên TV, tiểu phẩm hài... đành phải ngậm ngùi phát lại chương trình cũ. Những bộ phim truyền hình và điện ảnh dài tập cũng đành dừng lại vì không còn kịch bản để sản xuất.

Trước đó, năm 1998, khi Hiệp hội Biên kịch Hoa Kỳ đình công, nền điện ảnh nước này đã chịu tổn thất tới 500 triệu đôla. Và giờ đây, số tiền thiệt hại dự đoán sẽ còn nhiều hơn thế. Cuộc đình công của những nhà biên kịch khiến hơn 236 nghìn người đang công tác trong ngành công nghiệp điện ảnh Hoa Kỳ ngay lập tức rơi vào cảnh không có việc làm, chưa kể tới rất nhiều người

làm tại các ngành liên quan. Cả thành phố Los Angeles dường như bị đảo lộn, nhiều người cảm thấy như Hollywood có thể sẽ vĩnh viễn ra đi.

Tất cả chỉ bởi những ông chủ trong lĩnh vực điện ảnh đã không thực sự tôn trọng vai trò của các nhà biên kịch và đầu tư thích đáng cho họ. Vậy, nhà biên kịch là ai mà lại có thể khiến cả một nền điện ảnh khổng lồ chao đảo như thế?

Các bạn sẽ tìm được câu trả lời rõ hơn qua câu chuyện về một nhà biên kịch nổi tiếng người Anh - người đã sáng tạo nên những câu chuyện trên phim về một nước Anh của những mùa yêu và ngập tràn không khí Giáng sinh.

Richard Curtis và nước Anh của những mùa yêu

Nếu bạn quan tâm đến nghề biên kịch, hẳn bạn từng nhiều lần đọc thấy cái tên: Richard Curtis. Thậm chí nếu bạn không biết cái tên ấy, chắc chắn bạn chẳng xa lạ gì với những bộ phim đình đám như: *Mr.Bean, Bốn đám cưới và một đám ma, Notting Hill, Yêu thực sự, Nhật ký tiểu thư Jones*... Đó là những bộ phim do Richard Curtis viết kịch bản.

Là con trai của một chuyên gia hóa phẩm hãng Unilever, Curtis và gia đình đã sống ở nhiều đất nước từ vùng Bắc Âu lạnh giá tới Đông Nam Á

Richard Curtis và một số bộ phim nổi tiếng: Yêu thực sự, Bốn đám cưới và một đám ma, Notthing Hill, Mr. Bean và Nhật ký tiểu thư Jones.

khí hậu nóng ẩm. Năm 11 tuổi, ông tới nước Anh, có một cuộc sống hoàn toàn bình thường như mọi cậu bé khác tại trường Papplewick. Cho đến một ngày, với một loạt nỗ lực phi thường, Richard giành được học bổng tới Harrow – một trong những trường học nam sinh nổi tiếng nhất thế giới. Tại

trường, Richard đứng đầu trong môn tiếng Anh và văn học. Những bước đệm này đã giúp ông có cơ hội gặp gỡ với Rowan Atkinson – đạo diễn kiêm diễn viên nổi tiếng với nhân vật Mr. Bean.

Richard Curtis trở thành nhà biên kịch cho những bộ phim truyền hình nổi tiếng, trong đó có *Mr. Bean, Không phải bản tin lúc 9 giờ*... Bước đột phá của ông sang điện ảnh là bộ phim hài được hàng triệu người trên khắp thế giới yêu thích: *Bốn đám cưới và một đám ma*. Tiếp đó là *Notting Hill, Yêu thực sự, Nhật ký tiểu thư Jones*... Tất cả đều là những bộ phim ăn khách trên toàn cầu.

Curtis mang đến với màn ảnh một nước Anh lãng mạn và pha chút hài hước, nơi tình yêu dường như thấm vào từng hơi thở, mơn man trên từng ngón tay. Sau bao hiểu lầm, trắc trở, lời yêu được thốt ra, thường vào ngày Giáng sinh tuyết rơi thiêng liêng. Những bộ phim tâm lý hài nhẹ nhàng và sâu sắc đã tạo dựng tên tuổi vững chắc cho Richard Curtis. Ông là một trong những nhà biên kịch thành công nhất thế giới hiện nay trong thể loại này.

Từ câu chuyện của Richard Curtis, có thể thấy ngoài tài năng thiên phú, trước khi trở thành một nhà biên kịch thành công với những bộ phim khiến mọi người yêu thích, bạn cần chuẩn bị cho mình một nền tảng vững chắc về kiến thức, văn hóa và ngôn ngữ.

HÀNG GHẾ SỐ 2

NGHỀ BIÊN KỊCH LÀ GÌ?

Khi xem một bộ phim, phần hiện hữu trước mắt bạn là thế giới trong phim với những diễn viên và sự kiện. Chúng ta luôn nghĩ rằng những bối cảnh, sự kiện, lời nói, cử chỉ đang diễn ra ấy là thuộc về những nhân vật đó... Nhưng mỗi bộ phim là thế giới do rất nhiều người tạo ra. Và, bắt đầu cho tất cả chính là nhà biên kịch.

Nhà biên kịch là người đầu tiên tạo dựng toàn bộ câu chuyện trên phim: lựa chọn bối cảnh, nhân vật sẽ xuất hiện, cá tính, ngôn ngữ của họ. Một số nhà biên kịch cũng có thể làm công việc như là một "bác sĩ kịch bản". Họ có thể tham gia trực tiếp vào quá trình làm phim, cùng lựa chọn diễn viên, đề nghị thay đổi cách diễn xuất cho phù hợp với yêu cầu của kịch bản... Có không ít trường hợp đạo diễn đồng thời là người viết kịch bản phim. Cũng có khi nhà biên kịch kiêm luôn vai trò đạo diễn.

Nhưng nhà biên kịch, trước hết, vẫn là một tác giả. Người ta thường nói biên kịch và đạo diễn đều là những nhà làm phim. Chỉ có điều đạo diễn tạo ra phim trên màn ảnh, còn biên kịch thì tạo ra phim trên trang giấy. Sản phẩm của bạn tạo ra chưa phải là những bộ phim, nhưng là thứ mà bộ phim nào cũng phải có: **kịch bản**.

Vậy, kịch bản là gì?

Kịch bản phim là khâu đầu tiên và thiết yếu của việc sản xuất ra một bộ phim. Trong kịch bản chỉ rõ nội dung, số hồi, số cảnh, số lượng và đặc điểm nhân vật, những tình huống, hành động và đối thoại...

Có những kiểu kịch bản nào?

Có bốn kiểu kịch bản cơ bản: kịch bản điện ảnh, kịch bản dành cho phim truyền hình, kịch bản dành cho phim tài liệu và kịch bản dành cho phim quảng cáo.

** Kịch bản điện ảnh*

Được viết ra cho những bộ phim nhựa dùng để chiếu tại các rạp trên màn ảnh rộng. Kịch bản điện ảnh có thể dựa trên một tiểu thuyết, truyện ngắn... hoặc có thể là do nhà biên kịch tự sáng tác.

** Kịch bản phim truyền hình*

Được viết cho những bộ phim chiếu trên truyền hình. Điểm khác biệt so với kịch bản điện ảnh là phim truyền hình có thể gồm một hoặc nhiều tập, vì vậy kịch bản phim có thể chia thành nhiều kịch bản nhỏ. Ngày nay, màn ảnh nhỏ là phương tiện giải trí phổ biến nhất trên thế giới nên ngày càng nhiều hãng sản xuất phim truyền hình ra đời. Bởi thế, cơ hội dành cho người viết kịch bản truyền hình rất rộng mở.

Kịch bản điện ảnh hiện là một vấn đề đang khiến các nhà làm phim Việt Nam đau đầu. Bên cạnh công cuộc săn lùng các kịch bản hay, hiện nhiều nhà sản xuất phim lớn của nước ta đang phải mua kịch bản phim truyện của nước ngoài với giá không hề rẻ. Số lượng những nhà biên kịch Việt Nam còn quá ít và chất lượng chuyên môn chưa cao.

Tình hình thực tế này là một thách thức lớn, nhưng cũng tạo ra cơ hội không nhỏ cho những bạn trẻ yêu thích nghề viết kịch bản.

** Kịch bản phim tài liệu*

Kịch bản phim tài liệu tương đối khác với hai thể loại kịch bản trên. Về phương diện nào đó, kịch bản phim tài liệu gần giống với kí sự, phóng sự. Dù có thể cũng có một câu chuyện, những nhân vật và sự sắp đặt, nhưng phim tài liệu tập trung vào "người thực việc thực", "sự kiện thực"..., tiêu trừ tối đa tính hư cấu và thường có một bộ khung đặc biệt, linh hoạt hơn để thích ứng với vấn đề xã hội được quan tâm.

Người xem phim tài liệu thường ít chú ý đến kịch bản. Nhưng người làm trong nghề luôn hiểu rằng kịch bản phim tài liệu quan trọng không kém trong phim nhựa hay truyền hình bởi chính kịch bản thu hút, dẫn người xem đến vấn đề trung tâm và truyền đi thông điệp của người làm phim.

** Kịch bản dành cho phim quảng cáo*

Đây là một loại hình còn khá mới mẻ nhưng lại vô cùng sôi động tại Việt Nam. Kịch bản dành cho phim quảng cáo phải đáp ứng được các yêu cầu: cực kỳ ngắn gọn, súc tích và ấn tượng, thu hút công chúng, khắc sâu trong trí nhớ của họ, nêu bật được giá trị và điểm đặc biệt có một không hai của đối tượng được quảng cáo... Bởi nếu những bộ phim truyền hình được tính bằng tập, phim truyện nhựa được tính bằng giờ hay phút thì phim quảng cáo được tính bằng giây.

Những năm về trước, phim quảng cáo chiếu trên truyền hình Việt Nam thường được thực hiện tại các nước khác như Thái Lan, Trung Quốc... Nhưng hiện nay, với sự xuất hiện ngày càng nhiều và chuyên nghiệp hơn của các công ty về truyền thông và quảng cáo, không ít người tốt nghiệp các lĩnh vực khác nhau, đặc biệt là báo chí, văn học, ngôn ngữ học... đã trở thành nhà biên kịch cho phim quảng cáo. Tại sao bạn không bắt đầu suy nghĩ về hướng phát triển tương lai của mình trong lĩnh vực này khi kịch bản cho phim quảng cáo tại Việt Nam vẫn còn trong tình trạng "hiếm"?

Vai trò của nhà biên kịch

Khi bạn tìm kiếm thông tin về một bộ phim trên internet, có ba cái tên bạn sẽ gặp đầu tiên

là: nhà sản xuất, đạo diễn và biên kịch. Như người chạy đầu tiên trong một cuộc đua tiếp sức, nhà biên kịch là người mở màn cho việc làm phim.

Không chỉ thế, nhà biên kịch cũng là một trong những người giữ vai trò quyết định cho thành công của phim. Bởi chính anh/cô ta là người tạo ra "bột", để đạo diễn và những thành viên khác trong đoàn làm phim "gột nên hồ".

Dù ở bất cứ thể loại nào, một bộ phim thực thụ cũng là công việc của một hệ thống lớn cùng hoạt động trong mối liên hệ chặt chẽ, tựa như một chiếc đồng hồ vậy. Sản xuất phim không bao giờ là công việc của một cá nhân.

Tuy nhiên, nhà biên kịch lại có đôi chút đặc biệt: là một phần của cỗ máy lớn ấy, nhưng lại là người làm việc một cách cá nhân nhất. Anh ta hòa mình vào thế giới đầy âm thanh, hình ảnh của tâm tưởng, để rồi tất cả hệ thống sau đó sẽ tập trung biến những âm thanh, hình ảnh tưởng tượng đó thành hiện thực sống động.

HÀNG GHẾ SỐ 3

CÔNG VIỆC CỦA NHÀ BIÊN KỊCH

Làm công việc thiên về sáng tạo cá nhân nhưng nếu bạn là nhà biên kịch, bạn sẽ luôn phải tìm cách trả lời câu hỏi: khán giả cần gì? Và câu trả lời của bạn nằm ở kịch bản. Bạn hãy cùng *Hàng ghế số 4* hình dung một chút về những phần công việc của một người viết kịch bản.

Với nhiều ngành nghề khác, người ta có thể hình dung ra một ngày làm việc cụ thể như thế nào, nhưng với nghề biên kịch, điều đó thật khó. Thay vào đó, ta hãy thử coi việc viết nên một kịch bản trọn vẹn là một buổi nấu ăn cho nhiều người. Tất nhiên, "buổi nấu nướng" này có thể kéo dài nhiều tuần, nhiều tháng, một năm hay thậm chí rất nhiều năm.

Đi chợ: *Bắt đầu tìm kiếm ý tưởng*

Mọi công việc sáng tạo đều phải bắt đầu từ một ý tưởng, cho dù sau đó kịch bản có thể khác xa ý tưởng ban đầu của bạn. Nhưng khi chúng ta trôi giữa "biển" thông tin và chất liệu, ý tưởng chính là chiếc cọc bạn cần tìm thấy và níu giữ.

Vậy ý tưởng có thể tìm thấy ở đâu?

Nhà biên kịch nổi tiếng người Pháp Eric Zonca chia sẻ kinh nghiệm của mình: "*Tôi xuất phát từ phôi*

thai của câu chuyện, đó có thể là những tình huống hoặc thậm chí chỉ đơn giản là một khuôn mặt hoặc một hình ảnh mà tôi có trong đầu. Sau đó, tôi lấy cảm hứng từ những cuộc gặp gỡ, những chuyện có thực trong đời mình phát triển dần dần câu chuyện để rồi sau đó, nó khác với ý tưởng ban đầu của tôi."

Ý tưởng là tất cả những hình ảnh, âm thanh, chi tiết bạn phát hiện, tưởng tượng ra và tạo ấn tượng với bạn. Ý tưởng tới với một nhà biên kịch nhiều khi rất đột ngột, như một tia sáng vụt đến trong giây lát rồi có thể biến mất. Điều quan trọng là bạn phải biết cách nắm bắt nó thật nhanh, từ đó hình thành nên một câu chuyện.

Một điều mà các nhà biên kịch luôn ghi nhớ là ý tưởng luôn núp sẵn đâu đó chờ bạn. Khi bạn bước vào "chợ" trong một tâm trạng chẳng có gì đặc biệt, không bận tâm đến bất kì điều gì cụ thể, nhưng bất chợt, có một hình ảnh nào đó đập vào mắt bạn. Đừng dễ dàng bỏ qua, hãy nhặt tất cả

vào giỏ đựng. Dù nó không thể trở thành một tác phẩm hoàn chỉnh nhưng vẫn có thể là một phần trong những tác phẩm khác của bạn.

Không phải lúc nào nhà biên kịch cũng tự sáng tác hoàn toàn kịch bản. Không ít các kịch bản phim dựa trên một tác phẩm văn học có sẵn (lúc này thường các nhà biên kịch được đặt hàng). Lúc này, ý tưởng của bạn sẽ bắt nguồn từ một tác phẩm văn học mà bạn đọc được hoặc được giao viết kịch bản, nhưng chất liệu đời sống vẫn rất cần thiết.

Chuẩn bị: ***Chọn lọc và phát triển ý tưởng***

Hãy tưởng tượng tất cả ý tưởng đang bày sẵn trước mắt bạn như nguyên liệu cho bữa ăn trưa. Chẳng ai ăn ngay những nguyên liệu đó! Chúng ta sẽ cắt, thái, trộn ướp, chế biến, xào nấu... và căn bếp rộn rã những âm thanh tươi vui để chuẩn bị nên một bữa ăn.

Sau một buổi sáng tốt lành, nhà biên kịch có rất nhiều ý tưởng, nhưng không phải tất cả những ý tưởng đó đều có thể trở thành tác phẩm. Chúng ta phải chọn lựa giữa các ý tưởng, phải nhặt từ cuốn sổ tay ghi chép của bạn những gì tạo ấn tượng mạnh nhất, khơi dậy ở bạn cảm hứng dào dạt nhất để có động lực viết thành một kịch bản. Sự chọn lựa ấy không hề dễ dàng bởi bạn sẽ phải cân nhắc, thậm chí nuối tiếc loại bỏ nhiều điều lý thú đã ghi lại được. Tất nhiên, các nhà

biên kịch tài ba luôn biết rằng những thứ tạm thời không dùng ấy có thể để lại sau này, nấu thành một món khác.

Giờ là lúc bắt đầu nghĩ tới cốt truyện, bối cảnh, tình huống, nhân vật, sự kiện, những dữ kiện bổ sung... Nhà biên kịch không quá vội vàng nghĩ tới món ngon của mình sẽ được trình bày gọn gàng trên bàn ăn trước khi hoàn thành quá trình chế biến ra nó. Anh ta lao động trên trang viết của mình với niềm vui đang chờ đón phía trước: nó sẽ trở thành một bộ phim. Nhưng điều này không đồng nghĩa với sự nôn nóng, bởi lẽ nếu vội nghĩ tới kết quả tốt đẹp, nhà biên kịch sẽ dễ rơi vào sự bế tắc khi ý tưởng của mình không thông suốt:

Nhà biên kịch Pháp Jean-Marc Rudnicki đưa ra bí quyết như sau:

* Ghi ra giấy tất cả những gì nảy sinh trong đầu, sắp xếp các ý tưởng đó lại, kể cả khi đó là ý tưởng kì cục nhất.

* Nói to và diễn hành động của nhân vật. Như vậy, bạn sẽ thấy những hành động bạn định gán cho nhân vật có hợp lý hay không.

* Ghi âm vào máy (nếu bạn thấy không ngại) và tuần sau đó hãy nghe lại những ý tưởng của chính mình.

Vậy là đã hoàn tất khâu chuẩn bị nguyên liệu, sẵn sàng cho việc nấu nướng. Bạn sẽ thoải

mái thêm bớt rất nhiều những điều bạn cảm thấy cần thiết. Một công trình khi đã được đưa vào tiến trình xây dựng sẽ rất nhanh, và bạn sẽ được chính kịch bản cuốn đi, với tình yêu và niềm say mê.

▶ **Lên thực đơn:** ***Xác định rõ đề tài – chủ đề cho bộ phim***

Lấy giấy bút và thảo ra những món bạn muốn mọi người cùng ăn, đó chính là việc *xác định chủ đề*. Dù bạn có làm một bộ phim theo thể loại nào thì bạn vẫn phải xác định rõ ràng: *Bạn định nói cái gì?*

Không đầu bếp tài ba nào lại bày tất cả nguyên liệu đã qua chế biến lên bàn và người ăn chẳng hiểu đó là món gì. Chính vì vậy, dù bạn là nhà biên kịch cho phim điện ảnh, cho phim truyền hình, phim tài liệu hay phim quảng cáo thì bạn vẫn phải biết rõ: *chủ đề của tác phẩm là gì?* Có thể bạn nghĩ ra rất nhiều tình huống hay, bạn nhìn thấy rất nhiều lát cắt hiện thực hấp dẫn, có thể bạn muốn đưa những chi tiết hấp dẫn vào

trong kịch bản của mình, cũng như bạn có rất nhiều nguyên liệu tươi ngon, bạn muốn nấu tất cả chúng lên. Nhưng, một bữa ăn ngon, là khi người nấu biết kết hợp tất cả một cách hài hòa, vừa đủ.

Người làm biên kịch luôn nhớ rằng, một bộ phim có giới hạn rõ ràng về vật chất, về thời gian và khi bổ sung thêm một chi tiết, nhiều khi người ta phải tốn kém quá nhiều thứ. Đó là chưa kể, bạn sẽ khiến khán giả bội thực nếu bắt họ ăn quá nhiều.

Nhà sản xuất phim nổi tiếng Bill Mechanic đã kể lại với đồng nghiệp người Việt Nam câu chuyện về bộ phim *Titanic*. Trong kịch bản, để tuân theo thực tế, có cảnh tàu Titanic dừng lại đón khách lần thứ hai. Nhưng những người làm phim đã quyết định bỏ cảnh quay đó đi, vì nó chẳng phục vụ cho câu chuyện trong phim, không tô đậm thêm gì cho chủ đề, mà lại tiêu tốn tới một triệu USD.

Vì vậy, nhà biên kịch phải tự xác định thật rõ ràng: mình viết kịch bản này để nói lên điều gì, những món chính và món phụ là gì?

Việc xác định này nhiều khi bao hàm luôn việc đặt một cái tên cho kịch bản. Sau đó, bạn sẽ thấy được rằng bạn cần phải cắt đi những yếu tố không cần thiết, đồng thời lại phải bổ sung những yếu tố khác như thế nào.

Nấu món ăn: ***Tạo nên những ấn tượng mới***

Những bữa trưa đều đều y hệt sẽ khiến cho mọi người chán ngán. Cũng như vậy, mọi tác phẩm nghệ thuật đều cần phải có *cái mới*. Đặc biệt khi hàng ngày người ta được xem mấy bộ phim, cả chục chương trình truyền hình, bạn càng phải biến tác phẩm trở thành đặc biệt. Cho khán giả ăn thêm một chút cay, một chút ngọt, một chút chua... và khiến họ kinh ngạc chính là điều mà các nhà biên kịch luôn hứng thú.

Hãy cùng nghĩ xem ai sẽ muốn tới dùng bữa của bạn:

** Nếu bạn là nhà biên kịch điện ảnh, bạn cần khán giả bỏ tiền ra mua vé tới rạp xem phim của bạn.*

** Nếu bạn là nhà biên kịch cho phim truyền hình, bạn cần khiến cho khán giả phải tạm gác mọi công việc để ngồi chờ đợi được xem bộ phim của bạn trước màn ảnh nhỏ.*

** Nếu bạn là nhà biên kịch cho phim tài liệu, bạn phải làm sao để vấn đề bạn nêu ra khiến họ quan tâm, say mê tìm hiểu, cùng đau đáu nghĩ ra hướng giải quyết những bất hợp lý còn tồn tại...*

** Nếu bạn là nhà biên kịch cho phim quảng cáo, yếu tố gây ấn tượng, tác động mạnh càng quan trọng. Phải làm sao để người ta nhớ tới sản phẩm được giới thiệu khi ngày nào họ cũng ngập trong vô số phim quảng cáo của hàng trăm loại mặt hàng.*

Ai cũng có thể nấu được những bữa ăn, nhưng không phải ai cũng khiến người khác đến ăn món của mình. Có bao giờ bạn tự hỏi tại sao một bộ phim về cùng một đề tài như nhiều phim khác, thậm chí cùng một số diễn viên nhưng người xem lại nô nức xếp hàng đông hơn hẳn? Đó là vì những người làm phim đã mang tới điều đặc biệt cho khán giả. Và như chúng ta đã biết, để làm được điều đó, kịch bản phim chính là khởi đầu quan trọng nhất.

Sự kiện 11/9 xảy ra tại nước Mỹ đã làm rung chuyển cả thế giới. Hàng loạt bài báo, phóng sự, phim tài liệu bàn luận về sự kiện này nhiều tới mức người ta tưởng chẳng còn gì để có thể nói về nó nữa. Nhưng sau đó, đạo diễn Michael Moore và phim tài liệu *Fahrenheit 9/11* (tạm dịch là *Thang đo nhiệt 11/9*) đã khiến cho hàng triệu người trên khắp thế giới đổ xô đi mua đĩa DVD của bộ phim này. *Fahrenheit 9/11* cũng đã giành được giải Oscar cho phim tài liệu. Tại sao vậy?

Một trong những nguyên nhân quan trọng là góc nhìn. Michael Moore đã xây dựng một kịch bản mà sự kiện 11/9 chỉ là một cái cớ, một cách dẫn chuyện để người ta thấy được bản chất những vấn đề của chính phủ Hoa Kỳ. Ông đã gửi tới khán giả của mình không ít vị đắng và cả vị cay khiến họ phải rùng mình, trăn trở...

Trình bày: *Hoàn chỉnh tác phẩm*

Món ăn của bạn đã xong, nhưng như vậy vẫn chưa đủ. Bạn còn cần phải trình bày nó vào bát, vào đĩa để tạo nên ấn tượng về món ăn.

Điều cần tránh nhất với một nhà biên kịch là đưa ra một nồi thức ăn và nói với đạo diễn rằng: "Tự kiếm cái để xúc ra nhé!" Bạn chỉ hoàn thành công việc sáng tác của mình khi đã viết ra trọn vẹn câu chuyện, trọn vẹn những gì bạn muốn nói, muốn thể hiện. Bạn phải hoàn thành tất cả trước khi đóng nó thành một tập, thở phào nhẹ nhõm và hồi hộp hy vọng bộ phim sẽ ra mắt. Điều này cũng như bạn sắp mâm bát, và đặt thức ăn của mình vào đĩa theo lối trình bày hấp dẫn nhất vậy.

Một kịch bản hoàn chỉnh, nghĩa là nó phải có mở đầu, có kết thúc, có quá trình diễn tiến, có một mô hình mà bạn có thể vạch rõ ra được.

Nhà biên kịch nổi tiếng J.J Abrams nói rằng: "*Lời khen ngợi tốt nhất mà tôi nhận được là: "Khi tôi đọc kịch bản của anh, tôi có thể* "nhìn" *thấy nó*".

Và người ta chỉ có thể "nhìn" thấy kịch bản của bạn khi mà bạn đã biến nó thành một thế giới nguyên vẹn, một thế giới để tất cả những người dựng phim từ kịch bản ấy đều có thể yên tâm rằng họ đang đi đúng hướng. Còn một điều bạn cần phải làm, mà trong thuật ngữ của giới

biên kịch là "pitching". Đó là công việc tóm tắt, gói gọn tất cả kịch bản của bạn chỉ trong một hai câu ngắn.

Hãy cố để đạt được thành quả tốt nhất trước khi bạn nói rằng: "Tôi đã viết xong!" Nếu bạn cảm thấy kịch bản còn có thể tốt hơn nữa, đó là lúc bạn cần ngồi lại bàn viết, tháo tung tất cả để tạo nên một công trình mà bạn ưng ý. Điều này không phải lúc nào cũng dễ dàng, đặc biệt trong nhiều trường hợp khi bạn được đặt hàng viết kịch bản và bạn bị áp lực về ngày giao nộp.

Đặt món ăn lên bàn: *Giới thiệu kịch bản của mình*

Bất cứ nhà biên kịch nào cũng có khởi đầu từ một người vô danh. Không ai biết đến bạn, và càng không biết đến kịch bản của bạn. Lúc này, bạn không còn có thể coi mình là một nghệ sĩ cá nhân nữa, bạn phải thực sự bước vào một cuộc đua để làm sao kịch bản của mình được biết đến, được lựa chọn và trở thành một bộ phim như bạn đã hình dung.

Hiện nay ở nước ta, số lượng người viết kịch bản chưa hẳn đông đảo. Nhưng bữa tiệc của chúng ta đang bắt đầu khởi sắc. Điện ảnh, truyền hình là một trong những lĩnh vực hiện thu hút rất nhiều sự quan tâm. Muốn kịch bản của mình trở thành bộ phim, bạn sẽ phải làm gì?

Đầu tiên là tìm hiểu, lựa chọn những nhà sản xuất phim, đạo diễn phù hợp với kịch bản của bạn, có khả năng biến kịch bản ấy trở thành một bộ phim hay. Bước tiếp theo là tìm cách tiếp cận họ, gửi và giới thiệu kịch bản của bạn, chứng minh rằng kịch bản ấy là sự lựa chọn đúng đắn không thể bỏ qua. Vấn đề then chốt nằm ở chính chất lượng kịch bản của bạn, nhưng phương pháp tìm và tiếp cận các nhà sản xuất, nhà làm phim phù hợp cũng đóng vai trò quan trọng.

Ở Việt Nam, công việc sản xuất phim được chia theo hai nhóm: những xưởng phim của nhà nước và những công ty tư nhân. Bạn có thể cân nhắc về việc bạn sẽ gửi kịch bản tới đâu, nhưng đừng ngần ngại. Có thể kịch bản của bạn sẽ bị từ chối, nhất là khi bạn mới vào nghề, bạn vẫn nên thử sức mình, đo xem khả năng của bạn thực chất tới đâu và bạn cần cố gắng thêm những điểm gì.

Tuy nhiên, trước khi bạn làm điều đó, bạn có thể tham khảo lời khuyên của nhà biên kịch Paul Haggis – người đã thành công với "Va chạm" – bộ phim đoạt giải Oscar cho phim hay nhất năm 2006. Ông đã kể lại về việc làm sao để có thể thành công ở Hollywood từ khởi đầu là một người vô danh:

"Nếu bạn viết ra một kịch bản tuyệt vời và đặt nó vào ngăn kéo trong ngôi nhà Muskoka

Lake, vẫn có một ai đó tìm ra nó. Nếu bạn viết ra một kịch bản tệ hại và gửi đi cả trăm nghìn bản, nó vẫn chẳng thể được bán. Bí quyết rất đơn giản: hãy viết một kịch bản tuyệt vời. Tôi không hề có ý cợt nhả ở đây. Đó là sự thật!".

Bạn hãy chuẩn bị thật kỹ càng cho việc ra mắt tại bữa tiệc, nhưng trước hết, bạn phải nấu một món ngon. Nếu nó thất bại, hãy làm lần thứ hai, thứ ba... Nếu bạn thực sự có khả năng, kịch bản của bạn thực sự có giá trị, thì sẽ tới lúc kịch bản của bạn trở thành bộ phim được nhiều người yêu thích.

Paul Haggis làm việc cùng diễn viên trong phim Va chạm

HÀNG GHẾ SỐ 4

NHÀ BIÊN KỊCH LÀM VIỆC Ở ĐÂU?

Công việc của một nhà biên kịch có rất nhiều nét tương đồng với nhà văn. Trên thực tế, nhiều nhà văn thường kiêm nhiệm vai trò là nhà biên kịch. Nhưng nếu nhà văn chỉ là một cá nhân độc lập với tác phẩm của riêng mình thì nhà biên kịch lại là một phần trong một hệ thống lớn và hoạt động chặt chẽ để cho ra đời một bộ phim.

Công việc sáng tác kịch bản có thể được thực hiện ở mọi nơi: ở nhà của bạn, tại một góc khuất của quán cà phê, trong văn phòng... Bạn có thể sáng tác kịch bản chỉ với một cây bút chì và một tập giấy, cũng có thể với chiếc máy tính xách tay v.v...

Khác với những công việc trong nhà máy, xí nghiệp, công ty, không có quy định cụ thể giờ nào trong ngày thì bạn sáng tác. Một ngày của bạn có thể bắt đầu khi những người khác vẫn trong giấc ngủ và kết thúc khi họ đã lại đi ngủ rồi. Nghề biên kịch là công việc của sự miệt mài và không ngừng tự làm mới mình.

Bạn hoàn toàn có thể là một nhà biên kịch tự do, không thuộc về cơ quan, đơn vị, tổ chức làm phim nào. Hoặc bạn đang làm việc trong lĩnh vực khác nhưng tham gia viết kịch bản như một "nghề

tay trái", một "nghiệp" riêng bên cạnh công việc chuyên môn chính của bạn.

Tuy nhiên, cuộc sống càng hiện đại, những ngành nghề được chuyên môn hóa cao hơn, nghề biên kịch cũng có những quy định cụ thể. Là một nhà biên kịch, nghĩa là bạn đã trở thành một phần trong một hệ thống. Nhiều nhà biên kịch chuyên nghiệp, đặc biệt trong lĩnh vực quảng cáo, làm việc trong xưởng (công ty) sản xuất phim, công ty truyền thông quảng cáo...

Hiện nay, các đài truyền hình, những hãng sản xuất phim truyền hình, hãng điện ảnh lớn đều có phòng biên kịch. Bên cạnh đó, những công ty chuyên về kịch bản hiện đang bắt đầu hình thành, giúp bạn có thể sáng tác kịch bản theo một kế hoạch lao động cụ thể và chuyên nghiệp. Ngoài ra, trong nhiều công ty truyền thông và quảng cáo, bộ phận biên kịch (thường được gọi với cái tên copywriter) cũng là một phần không thể thiếu.

Những người làm biên kịch trong các công ty, các hãng phim thường không chỉ đảm nhiệm một công việc mà còn phải tham gia vào những công việc khác. Họ có thể sáng tác kịch bản theo nhóm hoặc làm việc độc lập. Họ có thể cùng tạo nên những xê-ri phim hoặc những bộ phim riêng lẻ. Với mỗi nơi lại có những yêu cầu riêng.

HÀNG GHẾ SỐ 5

NHỮNG ĐIỀU CÓ THỂ HẤP DẪN BẠN TRONG NGHỀ BIÊN KỊCH

Cơ hội để sáng tạo và thể hiện mình

Cũng như bất kỳ lao động nghệ thuật và sáng tạo nào, biên kịch là nghề nghiệp mà ở đó bạn không được phép đặt ra cho mình bất kỳ ranh giới nào. Con đường của nhà biên kịch cũng là hành trình liên tục tìm ra những điều mới mẻ và ấn tượng, sáng tạo nên những câu chuyện có khả năng lay động trái tim, kích thích tưởng tượng...

Với nghề nghiệp này, giới hạn của sự tưởng tượng là vô biên. Bạn có thể phát huy một cách tối đa những gì mình tưởng tượng ra, tạo ra bất cứ điều gì bạn mong muốn. Bạn đã trở thành "vị chúa sáng thế" trong thế giới của mình, nhào nặn lại những mảnh vỡ của cuộc sống để tạo nên một cuộc sống theo ý bạn. Đó là điều tuyệt vời mà không phải ngành nghề nào cũng có.

Trong nghề biên kịch, cá tính sáng tạo riêng biệt và độc đáo giữ vai trò vô cùng quan trọng. Bạn cần thể hiện nó một cách thật tự do, miễn là đạt tới được hiệu quả thẩm mỹ như ý bạn mong muốn.

Những người làm nghề biên kịch chân chính không bao giờ chấp nhận việc sao chép lại của người khác. Họ luôn có xu hướng phải vượt lên trên những người đi trước, tạo nên sự khác biệt.

Dù bạn làm việc trong một tập thể, trong đoàn làm phim, tên tuổi của bạn - nhà viết kịch vẫn được ghi nhận như người sáng tạo ra kịch bản của bộ phim. Năm 1928, giải thưởng Hàn lâm cho những đóng góp xuất sắc của Viện Hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Điện ảnh Hoa Kỳ, được biết đến rộng rãi với tên gọi giải Oscar, chính thức được thành lập. Trong những hạng mục đầu tiên được trao có hạng mục dành cho kịch bản xuất sắc nhất.

Thật thú vị khi bạn luôn được chứng minh bản thân, luôn luôn được bộc lộ cá tính sáng tạo của mình, đi theo con đường riêng và những người khác luôn chờ đợi bạn làm điều đó.

> Bộ phim như giấc mơ, như âm nhạc. Không nghệ thuật nào tới được tâm hồn của chúng ta giống như cách một bộ phim đã làm. Nó tới thẳng với xúc cảm của ta, thẳm sâu tận những khoảng tối trong linh hồn ta.
>
> **Ingmar Bergman**
>
> *Đạo diễn kiêm biên kịch huyền thoại người Thụy Điển*

Cơ hội được đi nhiều nơi, giao lưu với nhiều nền văn hóa và con người

Bạn sẽ có cơ hội được đi tới mọi nơi, nếu một khi bạn đã thực sự trở thành nhà biên kịch chuyên nghiệp.

Các nhà biên kịch không phải là những người ngồi lì một chỗ, chỉ biết tới cà phê và miệt mài viết. Ngược lại, những nhà sản xuất phim luôn cố gắng mang tới cho người biên kich cơ hội đi nhiều nơi, khám phá và học hỏi nhiều điều để có thể viết nên những kịch bản hấp dẫn.

Bạn sẽ có cơ hội được thăm thú những miền đất tươi đẹp, được tiếp xúc với nhiều phong tục, tập quán, hoạt động văn hóa. Khi bạn đã có một vị trí nhất định trong nghề biên kịch, trở thành một phần trong đoàn làm phim, bạn có trách nhiệm và quyền lợi được đi cùng với những người làm phim tới những nơi họ thực hiện các cảnh quay.

Và sẽ tuyệt vời hơn nữa nếu bạn trở thành đạo diễn làm bộ phim do chính bạn viết kịch bản. Bạn sẽ có cơ hội chọn lựa những nơi đoàn làm phim tới, và bất cứ mảnh đất nào cũng sẽ mang lại những điều mới mẻ.

Không chỉ vậy, trong những đợt hội trại sáng tác, bạn gặp gỡ các đồng nghiệp để cùng chia sẻ kinh nghiệm, tìm ra những lối viết mới. Nếu bên cạnh khả năng văn chương, bạn là một người ham mê tìm hiểu về văn hóa và xã hội, nghề biên kịch rất phù hợp với bạn. Qua mỗi lần đi, bạn sẽ có thêm những ý tưởng mới, những kinh nghiệm mới để dần hoàn thiện mình. Bạn sẽ có nhiều bạn bè và cả những người thầy, những người rất có thể sẽ cùng bạn tạo nên những bộ phim tuyệt vời trong tương lai.

Không phải bất cứ ngành nghề nào cũng có thể mang lại cho bạn điều này, không phải bất cứ ai cũng có cơ hội như vậy. Còn gì tuyệt vời hơn khi

bạn được đi du lịch, được tham quan, được tiếp nhận những giá trị văn hóa và sau đó sẽ viết nên kịch bản để lưu giữ lại những gì bạn đã học được và tạo nên một tác phẩm văn hóa mới.

Như bạn đã biết, biên kịch là một thành phần quan trọng trong bộ phim. Khi những bộ phim do bạn viết kịch bản thành công, bạn sẽ trở thành một trong những người được chú ý tới đầu tiên. Bạn sẽ có cơ hội trở thành khách mời của những liên hoan phim lớn, được tới những trung tâm văn hóa lớn của thế giới.

Trong những năm gần đây, những bộ phim điện ảnh, tài liệu của Việt Nam đã dần dần bước vào con đường hội nhập với toàn thế giới và đã tham gia nhiều liên hoan phim. Bạn sẽ có thể trở thành một trong những người đại diện cho Việt Nam tham gia vào những hoạt động này. Bạn sẽ có cơ hội tới những đất nước, những thành phố mà cả thế giới đều hướng tới.

Và vượt lên tất cả, chính là niềm đam mê của bạn với điện ảnh, với các tác phẩm văn học, là khát vọng của bạn được sáng tạo nên những tác phẩm điện ảnh bất hủ. Chính động lực ấy sẽ gắn bó bạn lâu bền với nghề nghiệp không ít vất vả và nhiều khi vinh quang lại thầm lặng này.

HÀNG GHẾ SỐ 6

NHỮNG PHẨM CHẤT GIÚP BẠN THÀNH CÔNG TRONG NGHỀ BIÊN KỊCH

Năng lực sáng tạo, trí tưởng tượng phong phú

Những cánh cửa nghề nghiệp luôn rộng mở, nhưng không phải dành cho tất cả mọi người. Mỗi cá nhân chúng ta, phụ thuộc vào năng lực, sở trường, sở thích, cá tính... sẽ phù hợp với một số nghề nghiệp nhất định. Tức là, làm nghề nghiệp nào cũng cần đến năng khiếu.

Điều này đặc biệt quan trọng trong một nghề nghiệp thuộc nhóm ngành nghệ thuật như biên kịch. Trước hết, để bước vào nghề, bạn cần trí tưởng tượng cực kỳ phong phú và năng lực sáng tạo dồi dào. Trong cuộc sống có rất nhiều sự kiện, rất nhiều câu chuyện để bạn có thể mô phỏng lại trong kịch bản của mình. Nhưng một khi bắt tay vào viết, bạn sẽ thấy rằng cuộc sống mênh mông đó không dễ dàng trở thành một câu chuyện như bạn mong muốn.

Rất nhiều khán giả hiện nay đang phàn nàn rằng những bộ phim họ xem quá nhàm chán, xem đoạn đầu đã biết ngay đoạn cuối. Đó là bởi những người viết kịch bản đã không thể sáng tạo nên điều gì mới mẻ cho kịch bản của mình. Bạn là người viết kịch bản, nghĩa là bạn phải tạo nên được một cái gì

đó mà chưa từng có ai tạo ra. Và đó là một khả năng mà người ta vẫn phải gọi là "trời phú", bởi nó nằm ngoài quyền quyết định của bạn.

Hãy thử sức mình, nhưng luôn luôn phải phản tỉnh mình. Tại sao bạn không thể viết được như những người khác, tại sao các nhà biên kịch có thể tạo nên một tính cách, một tình huống dễ dàng tới vậy mà bạn lại không? Bạn đã không làm đúng cách, hay bạn không có khả năng? Hãy tìm hiểu chính mình trước khi bắt đầu.

Sự nhạy cảm

Là một người hoạt động về nghệ thuật, sự nhạy cảm là điều tất yếu bạn phải có. Đó là khả năng cảm thụ, lĩnh hội cuộc sống và nghệ thuật.

Bạn sẽ làm được gì nếu bạn không thể rung động trước một hình ảnh đẹp? Hoặc bạn không hề biết xúc động trước một câu chuyện đầy ý nghĩa, không thể nhận ra cái hay trong một cuốn sách?

Sự nhạy cảm cũng là một tố chất tự nhiên trong bạn, nhưng nhiều khi, đó là cách sống của bạn, là cách bạn nhìn nhận cuộc đời. Nếu bạn dành thời gian để lắng nghe những lời tâm sự, để quan sát mọi điều, để suy ngẫm về cuộc sống, bạn sẽ thấy những điều bé nhỏ nhất trong thế giới cũng đều hàm chứa nhiều ý nghĩa.

Sự nhạy cảm bắt đầu từ sự quan tâm của bạn tới tất cả mọi điều. Nếu bạn là người bàng quan, chỉ quan tâm tới sự thành công cá nhân, trí thông minh của bản thân thì chắc chắn bạn đã hoàn toàn hiểu sai về nghề biên kịch. Những tác phẩm của bạn là để phục vụ cho mọi người, và khán giả sẽ dễ dàng nhận ra sự lạnh lùng của bạn khi xem phim. Muốn người khác đón nhận bạn và tác phẩm của bạn, trước hết bạn phải tìm ra được con đường đến với họ bằng chính trái tim mình.

"Phông" văn hóa rộng, ham tìm tòi, học hỏi

Trong mọi ngành nghề, "phông" văn hóa không bao giờ là thừa. Trong nghề biên kịch, "phông" văn hóa là một trong những chìa khóa vàng dẫn đến thành công. Không có nó, bạn sẽ không thể mở cánh cửa lớn của điện ảnh đích thực. Bởi vì, một bộ phim hay bản thân nó luôn chứa đựng một tầm cao văn hóa.

"Chìa khóa" này không chỉ cho bạn sự vững vàng khi triển khai ý tưởng mà còn giúp bạn tìm kiếm những đề tài mới để không bao giờ lặp lại mình. Sự hiểu biết bắt đầu từ niềm đam mê của bạn dành cho công việc, động lực từ bên trong và cả bên ngoài buộc bạn không ngừng học tập, không ngừng phát triển mình.

Không ai sinh ra đã hiểu biết mọi thứ. Tri thức là một quá trình, là kết quả của sự phấn đấu

và học hỏi. Trường lớp có số năm quy định nhưng việc học thì không có điểm dừng. Nhà biên kịch luôn phải "học" bằng tất cả tâm hồn và trí óc của mình, theo kịp dòng chảy của cuộc sống, của thời đại để sáng tạo nên những tác phẩm có giá trị bền lâu.

Sự hiểu biết không chỉ là những kiến thức sách vở, không chỉ là những điều bạn có thể thu nhận qua những phương tiện thông tin đại chúng mà còn là vốn sống thực tế. Mỗi nơi bạn đi qua, mỗi điều "nho nhỏ" bạn khám phá được đều có thể trở thành một phần kiến thức của bạn. Kiến thức của bạn là một chiếc túi kì diệu, bạn có thể bỏ mọi điều nào đó mà không bao giờ sợ đầy, cũng không bao giờ sợ nặng.

Vậy làm thế nào để có được một vốn hiểu biết sâu rộng? Hãy đọc nhiều, xem nhiều, đi nhiều, quan sát – lắng nghe nhiều và giữ lại những điều đó cho mình.

Sự kiên trì

Chắc hẳn bạn đã nghe không biết bao nhiêu lần câu thành ngữ "Vạn sự khởi đầu nan". Bước vào nghề biên kịch tức là bạn chấp nhận điểm khởi đầu gian nan hơn nhiều nghề khác.

Tuổi trẻ đem lại cho bạn lợi thế về sự mới mẻ, trẻ trung, dám nghĩ dám làm. Nhưng tuổi trẻ

lại thường ít tính nhẫn nại và khó rút ra những bài học từ thất bại. Nếu bạn nôn nóng, vội vàng thì tác phẩm của bạn sẽ không tránh khỏi những sai lầm, những điều khiến cho khán giả phải khó chịu và thất vọng.

Ngay cả khi bạn có tài năng, có sự nhạy cảm, bạn vẫn cần phải giữ sự kiên trì trong cách làm việc của mình. Sự nhẫn nại không làm mất đi cảm hứng của bạn mà chỉ giúp mọi điều trọn vẹn hơn. Người xưa đã có câu: Thiên tài gồm 99% là mồ hôi và nước mắt - điều đó gắn liền với sự nhẫn nại và kiên trì trong công việc.

Muốn có được phẩm chất này, trước hết bạn phải có lòng đam mê thực sự với nghề biên kịch. Bạn nhìn thấy được biên kịch là một công việc thực sự vất vả chứ không chỉ là việc chỉ ngồi "bịa chuyện" như nhiều người lầm tưởng. Nhà văn người Pháp Gustave Flaubert đã nói rằng: "Cảm hứng là khi bạn ngồi vào làm việc đúng giờ". Kịch bản là kết quả của ý thức làm việc nghiêm túc, chuyên nghiệp. Một khi bạn đã tạo được ý thức rõ ràng về công việc mình đang làm, có mục đích cho nó và luôn cố gắng vươn tới sự hoàn hảo, thì sự kiên trì là điều không thể thiếu.

Sự tự tin

Bạn cần có sự tự tin ở mọi nơi bạn xuất hiện, đó là yếu tố để thành công trong công việc ở thời

đại ngày nay. Bạn cần phải tự tin để bắt đầu cho công việc sáng tạo, tự tin để giữ được niềm tin trong suốt quá trình bạn làm việc. Bạn cũng cần tự tin để có thể gửi đi những kịch bản của mình, giới thiệu và bảo vệ kịch bản trước con mắt khó tính của các nhà làm phim, các đạo diễn. Chỉ khi chính bản thân bạn tin tưởng chắc chắn vào sự xuất sắc của kịch bản bạn viết ra, bạn mới có thể khiến người khác cũng tin như vậy.

Trong quá trình làm phim, nhiều khi bạn cũng cần tự tin và dũng khí để bảo vệ ý kiến của mình. Và khi kịch bản bị từ chối hay dựng thành phim rồi mà không được khán giả đón nhận, sự tự tin vào bản thân, vào niềm đam mê của bạn với nghề nghiệp giúp bạn trụ vững với nghề.

Tự tin cũng đi kèm với sự dũng cảm và dám chấp nhận thử thách. Nếu bạn quá rụt rè,

từng cơ hội sẽ đi qua bạn. Bạn có thể gặp may mắn, nhưng chính sự tự tin và lòng quả cảm mới khiến bạn đủ mạnh mẽ tiến bước trong nghề nghiệp đầy phức tạp này. Nhà biên kịch là người dám nhìn thẳng vào cuộc sống, nhìn sâu vào cuộc sống để diễn đạt ý nghĩa của nó qua những hình tượng.

Tất nhiên, sự tự tin của nhà biên kịch không bao giờ đồng nghĩa với sự bảo thủ, không biết lắng nghe. Hãy tự tin lắng nghe và học hỏi.

NHỮNG ĐIỀU SẼ CẢN TRỞ BẠN TRONG NGHỀ

Nếu những phẩm chất trên là những điều bạn nên tự rèn giũa, phát triển thì hãy tránh những điều dưới đây:

*** Sự vô tâm:** Bạn sẽ không thể viết một kịch bản ra hồn nếu bạn không hề quan tâm tới cuộc sống. Nếu tất cả những gì bạn quan tâm chỉ là niềm vui nhất thời của bạn, những thứ mang lại cho bạn niềm vui và sự đầy đủ về mặt vật chất thì bạn sẽ chẳng thể nào tạo nên một tác phẩm khiến cho người khác phải bận lòng, rung động. Ngay cả khi bạn viết kịch bản cho một bộ phim quảng cáo cực ngắn, nếu bạn vô tâm hời hợt, người xem sẽ quay đi. Khi bạn vô tâm, tác phẩm của bạn sẽ nông cạn và vô ích. Và bạn thất bại, ngay từ khi bắt đầu.

*** Hiếu thắng và nóng vội:** Bước vào nghề biên kịch là bạn bước vào một cuộc đua. Nhưng đó không phải cuộc đua của những người hiếu thắng, chỉ lấy kết quả bề nổi làm mục đích. Sáng tác kịch bản là một lao động nghệ thuật. Nó không cho phép chủ thể sáng tạo là một người nóng vội, chỉ muốn vượt lên trên người khác.

Bạn đang viết ra một thông điệp nghệ thuật và bạn phải trân trọng những gì bạn viết, phải có sự kiên trì và trau chuốt. Bạn cần có một cái tâm, chứ không phải sự hiếu thắng của tính ích kỷ.

*** Tự ti và lười biếng:** Bạn sẽ gặp rất nhiều khó khăn khi bạn bắt đầu cho một cuốn sách. Nhưng bạn không thể để cho lòng tự ti thủ tiêu mất niềm đam mê của bạn. Nó khiến bạn dễ dàng nhụt chí, làm nảy sinh trong bạn sự ì trệ. Và bạn sẽ chẳng đi tới đâu được với một trí não co rúm, ù lì trước những yêu cầu khắt khe nghề biên kịch đặt ra. Đây cũng là công việc bắt bạn phải lao động miệt mài, và lười biếng sẽ là kẻ thù của mọi thành công. Nếu bạn không có lòng tự tin, nếu bạn mang sẵn trong mình sự lười nhác, thì tốt nhất bạn đừng nên mang tham vọng trở thành một nhà biên kịch. Bởi biên kịch là một công việc đầy gian nan và vất vả, nhiều lúc vô cùng khắc nghiệt và nó không có chỗ cho người tự ti, lười biếng.

HÀNG GHẾ SỐ 7

HỌC ĐỂ TRỞ THÀNH NHÀ BIÊN KỊCH

Thực tế cho thấy, giống nghều nghề nghiệp mang đặc trưng sáng tạo, thiên nhiều về năng khiếu, bạn có thể bắt đầu với nghề biên kịch từ rất nhiều lĩnh vực khác nhau. Bằng cấp chuyên môn không quyết định thành công của bạn trong nghề nghiệp. Trong khi đó, những kiến thức và kinh nghiệm từ lĩnh vực khác lại giúp bạn trong quá trình viết kịch bản.

Chẳng hạn, nếu bạn là một nhà báo chuyên về mảng văn hóa - xã hội, hơi thở cuộc sống với những tư liệu phong phú bạn tiếp xúc hàng ngày chắc chắn sẽ nóng hổi trong kịch bản của bạn. Nếu bạn là một chuyên gia tâm lý, bạn sẽ có nhiều thuận lợi trong việc phân tích, thúc đẩy diễn biến tâm lý của nhân vật trong tác phẩm v.v...

Tuy nhiên, nếu bạn muốn trở thành một nhà biên kịch chuyên nghiệp, đào tạo chuyên môn sẽ rất có ích cho bạn, giúp bạn bắt nhịp và tiến bước nhanh hơn trong nghề nghiệp bạn đã lựa chọn.

Hiện nay, địa chỉ đào tạo các nhà biên kịch chính quy nhất là *Trường Đại học Sân Khấu Điện Ảnh Hà Nội. Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội* được thành lập trên cơ sở sát nhập hai

Trường Trung cấp Nghệ thuật Sân khấu Việt Nam (1959-1980) và *Trường Điện ảnh Việt Nam* (1959-1980). Hiện nay, đây là trung tâm đào tạo lớn nhất các ngành nghệ thuật biểu diễn và truyền hình trong cả nước.

Khoa Biên kịch là một trong những khoa đầu tiên được thành lập tại trường đại học này. Hàng năm, trường đều tuyển sinh vào khoa Biên kịch, nhưng với số lượng không nhiều, thông qua sự chọn lựa rất nghiêm ngặt.

Tại đây, bạn sẽ được học cách xây dựng kịch bản cho từng thể loại phim. Trong quá trình học tập tại trường, các sinh viên phải thường xuyên luyện tập với các loại kịch bản. Họ được học cách viết từ những bước đơn giản nhất cho tới những kịch bản hoàn chỉnh.

Các sinh viên cũng được đi thực tế và tham gia những trại sáng tác để nâng cao vốn hiểu biết và mở rộng mối quan hệ nhằm học hỏi thêm kinh nghiệm viết kịch bản. Có thể nói, được học tập chính quy về chuyên ngành biên kịch tại một trường đại học chuyên về nghệ thuật là môi trường tương đối lý tưởng để bạn bước vào nghề.

Muốn tìm hiểu thêm về *Trường đại học Sân Khấu Điện Ảnh Hà Nội*, bạn có thể ghé qua trang web: http://www.skda.edu.vn hoặc trực tiếp tới trường tại địa chỉ Mai Dịch, Cầu Giấy, Hà Nội. Bạn

cũng có thể gửi câu hỏi trực tiếp tới trường qua địa chỉ email: info@skda.edu.vn. Ngoài ra, bạn có thể tìm hiểu thông tin về tuyển sinh hàng năm vào trường này tại địa chỉ website:

http://www.skda.edu.vn/index.php?lan=v&id=TTS

Tuy nhiên, với một số lượng ít ỏi là khoảng 20 người được chọn hàng năm vào Khoa Biên kịch của *Trường đại học Sân Khấu Điện Ảnh Hà Nội*, cơ hội mở ra cho những người thực sự đam mê ngành học này vẫn còn tương đối ít.

Chính vì vậy, bên cạnh lựa chọn là *Trường đại học Sân Khấu Điện Ảnh Hà Nội*, bạn hoàn toàn có thể tìm kiếm nơi đào tạo khác, có thể ít chính quy hơn, nhưng vẫn đảm bảo giúp bạn phát huy khả năng của mình.

Hiện nay, quỹ Ford của Hoa Kỳ đã liên kết với *Trường Đại học Khoa Học Xã Hội và Nhân Văn* mở ra lớp đào tạo về biên kịch và phê bình điện ảnh. Sinh viên học tập tại đây sẽ được giảng dạy bởi những chuyên gia hoạt động trong ngành điện ảnh, truyền thông của cả Việt Nam và nước ngoài. Một số người cũng đã bắt đầu nghĩ tới một công ty chuyên đào tạo về sáng tác kịch bản. Như vậy, bạn sẽ không quá phải lo lắng rằng về việc tìm nơi để học cách xây dựng kịch bản.

Nếu bạn muốn tham gia học tại Dự án điện ảnh của *Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân*

văn do quỹ Ford tài trợ, bạn có thể ghé thăm trang web: http://tinvano.googlepages.com/.

Bạn có thể đăng ký dự thi qua mạng bằng cách download bản đăng ký tại địa chỉ website: http://tinvano.googlepages.com/Quesstionaire.doc và sau đó gửi bản đăng ký tới email: duandien-anh2005@fpt.vn. Việc thi tuyển vào đây bắt buộc bạn phải có một vốn tiếng Anh tương đối tốt.

Cũng có rất nhiều nhà biên kịch đã bắt đầu từ một nghề nghiệp khác. Họ đã trở thành nhà biên kịch vừa đầy ngẫu nhiên, vừa như là một định mệnh. Và bạn cũng có thể bắt vào nghề biên kịch theo một con đường tự học hỏi. Bạn có thể tìm cách làm việc trực tiếp với những nhà biên kịch chuyên nghiệp, nhờ họ hướng dẫn, tư vấn, giúp bạn tìm ra lối đi phù hợp để trở thành một người viết kịch bản tốt.

Các nhà biên kịch ở Việt Nam hiện nay cũng có thể đồng thời là các nhà văn. Vì vậy, bạn có thể bắt đầu nghề biên kịch với tư cách của một người viết văn. Bạn hãy luôn ghi nhớ rằng, tất cả những người làm biên kịch, dù được đào tạo trong một trường đại học chính quy hay những dự án đào tạo, đều chỉ có thể thành công khi họ phải cố gắng hết sức mình, đều phải liên tục rèn luyện ngòi bút của mình.

Việc học tập tại các trường cũng rất tốt, nhưng

vẫn tồn tại một thực tế là có rất nhiều sinh viên học biên kịch nhưng không thể viết kịch bản ra hồn. Nghề biên kịch là một nghề mà sự tự học và nỗ lực của bản thân quan trọng hơn tất cả. Bạn có thể mua sách hướng dẫn viết kịch bản, tìm hiểu các thông tin trên mạng Internet và thu thập các tài liệu của bạn bè, thầy cô và những người đã đi theo con đường biên kịch.

Thêm một sự lựa chọn cho bạn là hãy thử sức mình để đăng ký một suất học bổng tại các trường đại học danh tiếng trên thế giới về đào tạo điện ảnh, truyền hình, truyền thông...

Hàng năm, các trường đại học trên thế giới đều có những suất học bổng dành cho sinh viên quốc tế. Bạn nên trang bị cho mình một vốn ngoại ngữ thành thạo và xin những suất học bổng đó. Hiện nay, công tác đào tạo về điện ảnh trong nước còn nhiều hạn chế. Du học tại những đất nước có nền điện ảnh tiên tiến là một cơ hội tốt để bạn thu nhận được nhiều tiến bộ mới, cách làm phim tiên tiến nhất. Những nước bạn có thể chọn lựa khi muốn đi du học về ngành biên kịch có thể kể đến như: Hoa Kỳ, Pháp, Đức, Úc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc v.v...

Để tìm hiểu về các trường đại học chuyên đào tạo về biên kịch điện ảnh, truyền hình và truyền thông, bạn có thể ghé thăm địa chỉ website

của họ. Ở Hoa Kỳ, nơi có kinh đô điện ảnh của thế giới Hollywood với Đại lộ danh vọng nơi tôn vinh tên tuổi của các ngôi sao, số lượng trường đào tạo điện ảnh rất nhiều, tiêu biểu là những trường sau:

University of Southern California (USC)

http://www.usc.edu

Email đăng ký hồ sơ: cntv-admissions@cinema.usc.edu

Columbia College Hollywood

http://www.columbiacollege.edu

Email hỏi đáp thông tin: info@columbiacollege.edu

San Francisco Art Institude

http://www.sfai.edu

University of California Los Angeles

http://www.ucla.edu

Email hỏi đáp thông tin: info@ft.ucla.edu

Bạn cũng có thể tìm hiểu các trường đại học tại Australia qua một số địa chỉ sau:

Australian Film Television and Radio School

http://www.aftrs.edu.au

Victorian College of the art

http://www.vca.unimelb.edu.au/ftv

Sydney Film School, Australia

http://www.sydneyfilmschool.com

Ở Châu Âu, bạn có thể tìm hiểu việc học tập về biên kịch tại các trường đại học của Pháp như:

The International Film School of Paris

http://www.eicar.fr/VA/index.php

La Fémis, National Film School

http://www.lafemis.fr/

Bên cạnh việc đi về phía châu Âu và châu Mỹ, bạn cũng rất nên chọn các trường đại học tại châu Á. Ở đây bạn có thể học được những điều rất thiết thực về cách viết một kịch bản dành cho người châu Á:

Ấn Độ:

Asian Academy of Film and Television

http://www.aaft.com/

Trung Quốc:

Beijing Film Academy

http://www.bfa.edu.cn/bfa_english/

Hàn Quốc:

The Korean National University of Arts

http://www.knua.ac.kr/new2005/eng/school_film/intro.asp

Nhật Bản:

Tokyo Film Center School of Arts

http://www.movie.ac.jp

Những nguồn tài liệu bạn nên tham khảo

Hiện nay, nguồn tài liệu về biên kịch ở nước ta chưa thực sự phong phú. Chính vì vậy, bạn có thể tìm hiểu về nghề biên kịch trên Internet. Dưới đây là một số trang web tiêu biểu, cho bạn có một cái nhìn tổng quan về nghề biên kịch, những khó khăn và thuận lợi của nó:

Website của những nhà làm phim Việt Nam:

www.nhalamphim.com

Website của những nhà biên kịch Mỹ:

http://www.wga.org

Website của những nhà biên kịch nổi tiếng, cùng chia sẻ kinh nghiệm và phê bình các kịch bản:

http://www.screenwriter.com/

Website tổng hợp các bài báo và bài phỏng vấn những nhà biên kịch đã thành công:

http://www.screenwritersutopia.com

Website lưu trữ các bài báo, bài phỏng vấn với những nhà biên kịch nổi tiếng thế giới:

http://www.creativescreenwriting.com/

Tạp chí của những nhà biên kịch:

http://www.scriptmag.com/

Còn đây là những website giúp bạn tìm hiểu về những kịch bản thành công:

101 kịch bản phim hay nhất của mọi thời đại

http://www.wga.org/subpage_newsevents.aspx?id=1807

Trang web chuyên giới thiệu, trao đổi, phê bình về kịch bản:

http://www.screenplay.com/

Những kịch bản của các bộ phim kinh điển có thể download tại:

http://www.gutenberg.org

Hiện nay, các phần mềm chuyên phục vụ cho nhà biên kịch đã dần trở thành một công cụ quen thuộc. Bạn có thể tìm hiểu về cấu trúc của những kịch bản, tìm hiểu về lối xây dựng kịch bản chuẩn mực thông qua những phần mềm này.

Các trang web sau có thể cho bạn download các phần mềm đó:

http://www.celtx.com;

http://www.scenewriterpro.com/free_download.asp;

http://www.applied-magic.com/OS-27/SPOS-27.zip;

http://www.dreamascript.com/

HÀNG GHẾ SỐ 8

BẠN QUYẾT ĐỊNH

Trước khi bước tới những bữa tiệc lớn cùng những người xa lạ, chúng ta hãy bắt đầu bữa tiệc nhỏ cùng bè bạn của mình. Ngày lễ chào mừng thành lập Đoàn sắp đến, trường bạn hẳn sẽ có một chương trình văn nghệ sôi động. Một cơ hội tốt cho những nhà biên kịch tài ba tương lai đây rồi! Bạn hãy viết kịch bản cho một tiểu phẩm ngắn và cùng các bạn trong lớp tập diễn. Đừng quên rằng làm việc cùng nhau luôn giúp bè bạn hiểu nhau hơn và rèn luyện cho bạn tác phong nghiêm túc trong lao động.

Chọn một đề tài thật gần gũi với đời sống học trò, bạn vẫn có thể viết ra một kịch bản thật hấp dẫn. Những bộ phim nổi tiếng dành cho tuổi mới lớn như *Cô gái lắm chiêu, Nữ hoàng rắc rối* vẫn lấy đề tài từ cuộc sống học đường và đã thành công vang dội.

Hãy quan tâm tới báo chí, vì những cuộc thi viết kịch bản dành cho học sinh và sinh viên vẫn đang diễn ra quanh bạn. Có hàng trăm chủ đề thiết thực mà bạn nên quan tâm như: bảo vệ môi trường; phòng chống tệ nạn xã hội, ma túy, HIV-AIDS; giáo dục, gia đình, tình bạn, tình yêu... Những đề tài này có vẻ được lặp lại ở khắp mọi

nơi, nhưng đó lại chính là một động lực để bạn thể hiện năng lực sáng tạo của mình. Hơn thế, đó là một đóng góp thiết thực cho xã hội, điều mà những nhà biên kịch chuyên nghiệp cũng vẫn mong muốn thực hiện.

Ngoài ra, tại sao bạn không cùng bạn bè tổ chức những bút nhóm viết kịch bản để cùng học cách xây dựng những ý tưởng ngay từ lúc này? Hiện nay, trên các trang cho đăng tải video miễn phí như youtube.com vẫn có những cuộc thi dành cho những người làm phim không chuyên. Chỉ cần có một chiếc máy quay cầm tay đơn giản và một ý tưởng tốt, bạn hoàn toàn có thể giành giải tại một cuộc thi như thế.

Truy cập vào website của Trung tâm hỗ trợ và phát triển tài năng điện ảnh trẻ TPD - http://www.tpdmovie.com.vn/, bạn sẽ có cơ hội tìm hiểu về những dự án làm phim dành cho học sinh, sinh viên.

Những cơ hội lớn đang ở quanh bạn, chỉ cần có niềm tin và lòng yêu thích là bạn có thể bắt đầu bước lên con đường của nhà biên kịch thành công trong tương lai.

Theo quan niệm của cả phương Đông và phương Tây, số 8 là con số của sự nỗ lực và thành công. Chúc các bạn may mắn!!!

HÀNG GHẾ SỐ 9

CÓ THỂ BẠN MUỐN BIẾT

Kịch bản phim có từ bao giờ?

Thật khó nói chính xác kịch bản dành cho phim bắt đầu có từ lúc nào, nhưng chỉ ít lâu sau khi phát minh ra máy quay, những cảnh quay có cốt truyện xuyên suốt đã được những người quay phim thực hiện. Vào những năm đầu thế kỷ XX, những bộ phim ngắn phục vụ giải trí tại các rạp xiếc, sân khấu đã có những tình huống do người quay phim tự dựng lên. Một trong những bộ phim trọn vẹn đầu tiên, được xây dựng kịch bản công phu của điện ảnh là *Chuyến đi tới mặt trăng của anh em Gaston và Georges Méliès* vào năm 1902.

Tới thập kỷ 1920, khi phim có tiếng ra đời, các nhà biên kịch càng trở nên đặc biệt quan trọng, vì diễn viên cần có lời thoại. Những người viết kịch bản nổi tiếng nhất của thời kỳ đầu đều là những nhà văn thành công như William Faulkner, F. Scott Fitzgerald, Bertolt Brecht, Thomas Mann...

Quy tắc trình bày chuẩn cho kịch bản

Sau một lịch sử phát triển lâu dài gắn liền với nền điện ảnh khắp thế giới, những người hoạt động biên kịch đã đưa ra một quy tắc trình bày chuẩn cho các kịch bản. Việc tuân thủ theo sơ đồ

trình bày này đã trở thành một trong những yêu cầu cơ bản với các nhà biên kịch chuyên nghiệp. Nếu các bạn sử dụng những phần mềm đã được giới thiệu trong *Hàng ghế số 7* các bạn có thể yên tâm rằng kịch bản của mình đã tuân theo quy tắc trình bày quốc tế (những phần mềm này có hỗ trợ cho tiếng Việt). Bên cạnh đó, nếu bạn truy cập website: http://www.imsdb.com, bạn sẽ đọc được những kịch bản trình bày theo qui chuẩn quốc tế cho những bộ phim nổi tiếng.

4 **EXT. YUSSEF AND AHMED'S HOUSE -- DAY**

Hassan and Abdullah's family are behind th
stands with the rifle in front of a rock s
away and he turns toward Abdullah.

HASSAN
With this rifle, your sons will
able to kill plenty of jackals.

He aims at the rock and pulls the trigger
the rifle properly. It is clear that he do
fire a weapon, and the shot cracks loudly.
and hits him roughly in the shoulder. The
wide of the rock. The women laugh nervousl

Rubbing his shoulder, Hassan turns to Abdu

HASSAN (CONT'D)
Let one of your sons shoot.

Một đoạn kịch bản của phim Babel

Thu nhập của nhà biên kịch

Một trong những nhà biên kịch được trả lương đầu tiên là Roy McCardell – vốn là một nhà báo tại New York, chuyên viết những đoạn kịch bản ngắn cho những đoạn clip dài 60 giây với thù lao 15 đôla một đoạn. Cho tới nay, cùng với sự phát triển của điện ảnh, truyền hình và truyền thông, mức lương dành cho biên kịch đã tăng lên rất nhiều, căn cứ theo mức độ đầu tư kinh phí, doanh thu của phim và sự nổi tiếng của nhà biên kịch. Kỷ lục trả cho kịch bản tới nay là 4 triệu đôla trong phim *Nụ hôn dài chúc ngủ ngon* của Shane Black.

Tại Việt Nam, với sự tham gia của các công ty làm phim tư nhân, thu nhập của nghề biên kịch đang ngày càng được cải thiện. Các nhà biên kịch truyền hình thu nhập trung bình 5 đến 7 triệu đồng cho một tập phim truyền hình. Những nhà biên kịch của các hãng phim lớn tại Việt Nam hiện nay như Phước Sang, Thiên Ngân còn có thể lên tới 10 triệu đồng một tập.

Biên kịch điện ảnh thường được trả từ 15 tới 30 triệu đồng cho một phim. Những bộ phim quảng cáo và tài liệu có mức dao động về kịch bản khá lớn, phụ thuộc chính vào công ty cần được quảng cáo và mức độ đầu tư cho bộ phim tài liệu.

GÓC CHIA SẺ

Với cuốn cẩm nang nho nhỏ này trong tay, các bạn đã hiểu rõ hơn về một nghề nghiệp hấp dẫn trong xã hội. Có thể bạn sẽ dừng chân ở đây, cũng có thể bạn quyết định dời sang "toa tàu" khác. Nếu bạn còn lưỡng lự và cần những chỉ dẫn hay những thông tin chi tiết hơn, hãy liên hệ với chúng tôi. **Tủ sách hướng nghiệp - Nhất nghệ tinh** luôn mở rộng chào đón và sẵn sàng giải đáp thắc mắc của các bạn.

Đặc biệt, mỗi câu hỏi của các bạn là tư liệu quý báu, giúp những người tham gia xây dựng tủ sách, cải tiến, nâng cấp để tủ sách ngày càng hấp dẫn, thiết thực và hiệu quả hơn. Vì vậy, chúng tôi cũng rất mong nhận được ý kiến đóng góp, chia sẻ của quý vị phụ huynh, các thầy cô giáo và những ai quan tâm đến công tác hướng nghiệp cho thế hệ trẻ - tương lai của đất nước.

Xin liên hệ theo địa chỉ:

Tủ sách hướng nghiệp - Nhất nghệ tinh

Nhà xuất bản Kim Đồng, 55 Quang Trung, Hà Nội.

Email: kimdong@hn.vnn.vn

Nếu bạn viết thư, hãy gửi kèm phong bì ghi rõ địa chỉ của bạn nhé. Chúng tôi sẽ dùng nó để chuyển câu trả lời đến với bạn.

CHUYÊN GIA KHUYÊN BẠN

Nhằm giúp các bạn tìm được cho mình một phương pháp hợp lý trong việc tiếp cận và lựa chọn nghề nghiệp, Góc chia sẻ sẽ liên tục giới thiệu tới bạn những lời khuyên của các chuyên gia tư vấn hướng nghiệp hàng đầu thế giới.

Làm thế nào để thành công trong năm học lớp 12?

Bạn đã là học sinh lớp 12? Những áp lực của năm học cuối cấp đang đè nặng lên bạn? Làm thế nào để "sống sót" qua khoảng thời gian trọng đại này? Dưới đây là ý kiến của các chuyên gia hướng nghiệp:

Bạn là ở đâu trong các nhóm sau?

GS. Michael Carr-Gregg (Australia) là một nhà tâm lý vị thành niên nổi tiếng và có rất nhiều kinh nghiệm trong công tác hướng nghiệp. Trong cuốn sách "Sống sót qua năm lớp 12 - Cẩm nang dành cho học sinh và các bậc phụ huynh", Michael Carr-Gregg đã chia học sinh năm cuối cấp thành 4 dạng:

- **Những nhà hoạch định tài ba:** là những bạn biết rõ điều mình muốn làm. Một số bạn trẻ, do những trải nghiệm đầu đời và ảnh hưởng tích cực từ phía cha mẹ, đã sớm phát triển một sở thích cháy bỏng và ham muốn theo đuổi một nghề nghiệp đặc biệt. Từ khi còn nhỏ họ đã bắt đầu xác định những thứ mình cần phải làm như những khóa học hay bằng cấp nào là cần thiết và dành nhiều thời gian để tìm hiểu về lĩnh vực đó, thu thập kinh nghiệm làm việc.

- **Thế hệ lặp lại:** những người chịu áp lực phải làm những việc mà cha mẹ cho là thích đáng. Họ không chắc chắn con đường họ muốn theo đuổi nhưng cha mẹ họ nghĩ rằng mình biết điều gì là tốt nhất cho bọn trẻ. Các bậc cha mẹ quyết định đứa con trai hay con gái của mình nên trở thành một luật sư, bác sĩ, thợ sửa ống nước hay bất kì thứ gì. Những bạn trẻ này cảm thấy gánh nặng to lớn của những kì vọng như vậy đè lên vai và cảm thấy phải có bổn phận nghe theo những yêu cầu của cha mẹ. Năm học cuối cùng của họ là cố gắng thực hiện kì vọng của người khác.

- **Những người mông lung:** những người không biết chút nào về việc họ muốn làm và cảm thấy tồi tệ với điều đó. Những bạn trẻ này luôn thấy năm cuối cấp chỉ toàn khó khăn và chả có gì thú

vị, phải đối mặt mỗi ngày trôi qua trong một lăng kính vạn hoa đầy ắp sự hỗn loạn và tuyệt vọng.

- **Nhóm trì hoãn:** những người không biết mình cần làm gì và vẫn thấy thoải mái với điều đó. Theo họ, mỗi người vào đời theo một con đường riêng, và không biết chính xác bạn muốn làm cái gì thì cũng dễ chịu thôi. Họ thường để thời gian cho tự nhiên lấn lướt.

Vậy giải pháp là gì?

Sau 12 năm trên ghế nhà trường, viễn cảnh phải bước chân vào đời có thể trở thành một mối e ngại với nhiều học sinh cuối cấp. Bạn nên nghĩ về điều bạn thực sự muốn làm trước khi đưa ra bất kì quyết định chắc chắn nào. Mỗi người đều là độc nhất: điều một người xác định được ngay từ năm 19 tuổi có thể một vài người khác mất cả chục năm để nhận ra. Trường đại học, cao đẳng, trung cấp hay trường dạy nghề..., tất cả là do sự lựa chọn của bạn.

10 chìa khóa mở cánh cửa thành công lớp 12

1. Xác lập mục tiêu rõ ràng, thiết lập một lịch trình - đặt riêng ra khoảng thời gian mỗi ngày để học bài, ôn tập và gắn chặt với nó. Lập thời gian biểu để bạn có thể lên kế hoạch bao quát toàn bộ các môn học một cách có tổ chức, phân phối thời gian hợp lý cho từng môn mà không bị quá tải.

2. Không học quá khuya hay triền miên. Cứ khoảng một tiếng, bạn nên dành cho mình 15 phút nghỉ giải lao.

3. Tự chăm sóc bản thân: ăn uống đúng cách, ngủ đủ mỗi đêm. Luyện tập cơ thể thường xuyên khiến bạn thấy thoải mái, kích thích năng lượng và giúp bạn thư giãn. Vì vậy hãy cố giữ các hoạt động thể thao thường xuyên hay chí ít tập vài bài tập cơ bản. Giấc ngủ là một trong những trợ thủ đắc lực nhất cho học tập (hãy thử ghé thăm trang web www.thesleepsite.com/hygiene2.html)

4. Tìm ra cách học tập hiệu quả nhất của riêng mình bởi mỗi người một khác! (Hãy ghé thăm các trang web: www.engr.ncsu.edu/learningstyles/ilsweb.html;

www.howtolearn.com/lsinventory_student.html; ub-counseling.buffalo.edu/stressprocrast.shtml; www.beyondblue.org.au/

Trắc nghiệm quản lí thời gian:

www.ucc.vt.edu/stdysk/TMInteractive.html)

5. Có sự đa dạng trong chương trình học tập: học những môn học khác nhau mỗi ngày, làm các dạng bài và ôn tập khác nhau trong mỗi phần học.

6. Tránh mất tập trung. Có đầy đủ những dụng cụ tư liệu học tập cần thiết trước khi bắt đầu học để giảm thiểu sự xao lãng.

7. Tự kiểm tra những gì vừa học. Nhờ cha mẹ, anh chị em, bạn bè... hỏi những gì bạn vừa học được.

8. Đừng quá lo âu khi đến giờ thi, nhớ rằng đó là cơ hội để thể hiện cao nhất khả năng của bạn. Hãy hỏi thày cô giáo để được chỉ dẫn thêm.

9. Chủ động lên kế hoạch và trao đổi xem cha mẹ bạn có thể giúp bạn cùng vượt qua năm cuối cấp như thế nào.

10. Tự thưởng cho bản thân. Hãy xem chương trình truyền hình mà bạn thích, dành thời gian đi dạo với bạn bè hay vào công viên chơi thể thao.

KHUYẾN CÁO

Nhân sâm (hay bất kỳ thảo dược bổi bổ nào khác) chỉ nên được sử dụng với hướng dẫn của bác sĩ. Tránh xa các loại đồ uống tăng lực trước khi học bài hay kiểm tra - chúng chỉ đem đến gas và khiến bạn bồn chồn căng thẳng. "Bộ não khỏe" không tự nhiên mà có trong những năm cuối cùng ở trường học. Bạn cần phải biết đầu tư để có được nó!

Và nhớ rằng:

Đôi khi chúng ta xây dựng nên quá nhiều sự thái quá về năm học cuối cấp trong khi ta cần phải đặt nó vào bối cảnh của nhiều yếu tố khác nữa. Năm lớp 12 là những năm tháng quan trọng trong đời, nhưng không phải là quan trọng nhất. Đó chỉ là một bước trong

sự nghiệp học tập và mặt trời, mặt trăng cùng các vì sao cũng chẳng vì thế mà quay mòng mòng quanh những thứ xảy ra ở giai đoạn đó. Các bạn học sinh cần phải chuyên chú tập trung, kỉ luật và làm việc chăm chỉ nhưng cũng nên hiểu rằng họ vẫn là một phần trong tập thể, không nên tự biến mình thành một kiểu thày tu từ bỏ những bổn phận trách nhiệm thường nhật của mình.

Cuối cùng:

CHÚC CÁC BẠN MAY MẮN!!!

9 gợi ý với các bậc cha mẹ

1. Cha mẹ không thể học thay cho con.

2. La rầy và chê bai của cha mẹ là nhân tố lớn gây stress cho các em học sinh.

3. Không nhắc nhở con cái rằng cả cuộc đời chúng phụ thuộc vào những năm học này.

4. Không nên nhắc nhiều và quá cặn kẽ với con cái về những thâm hụt tài chính cha mẹ đã bỏ ra cho việc học của các em. Không nói về điểm số xuất sắc mà cha mẹ hay anh chị các em đã đạt được.

5. Trao đổi thẳng thắn với các em về điều cha mẹ kỳ vọng và thực sự lắng nghe các em.

6. Hỏi xem cha mẹ có thể giúp được gì (nhưng đừng quá thường xuyên).

7. Tổ chức kỷ niệm việc qua năm học lớp 12 cho con mình trước khi kết quả thi tới.

8. Thành công thực sự không nhất thiết là phải giành được một chỗ trong trường đại học.

9. Giúp các em giữ thăng bằng và tổ chức tốt.